

Будь-який економічний процес, якщо його можна визначити через кількісні характеристики, піддається математичному моделюванню, тобто його відображенню через рівняння регресії. Діагностику фінансової безпеки підприємства також можна здійснити за допомогою цієї методики. Базою для аналізу економічної безпеки підприємства обрано «Український науково-дослідний інститут вогнетривів ім. А.С. Бережного». Для побудови економіко-математичної моделі як залежну змінну використаний коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів, а як незалежні змінні тринадцять основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. За допомогою програми аналізу даних в EXCEL проаналізовано вплив коефіцієнта фінансування, коефіцієнта поточної заборгованості і коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості на коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів та отримано регресійне рівняння, яке має вигляд:

$$Y = 0,663 - 0,09894 X_{1,2} - 0,106 X_{1,3} + 0,00059 X_{3,1}$$

Значення коефіцієнта множинної кореляції дорівнює 99,998%. Це свідчить про те, що зв'язок між факторами дуже сильний та 99,998% мінливості Y пояснюється динамікою факторів, включених у модель. Перевірка моделі за критерієм Фішера показала, що модель і всі її коефіцієнти є статистично значущою.

Побудова моделі, яка описує вплив на коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів найбільш значущих чинників, дозволило сформувати належну базу для створення стратегії економічної безпеки даного підприємства. Основною метою майбутніх досліджень є розробка шляхів поліпшення економічної безпеки підприємства «Український науково-дослідний інститут вогнетривів ім. А.С. Бережного».

Пилипчук А.С.
НТУ «ХПІ»

ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА ДОБРОБУТ НАЦІЇ

Основним показником оцінки національного добробуту є ВВП. Однак, при його підрахунку виникає безліч проблем. Крім усього іншого, проблеми обліку національного виробництва можуть виникнути при неправильному секторному розподілі економіки та обліку її не спостережуваної частини. Проблема оподаткування, завищені податкові ставки призвели до того, що виробники, підприємці прагнуть ухилитися від сплати податків у державну скарбницю. ПДВ дорівнює 20 %, єдиний соціальний податок становить 34,7 %, прибутковий – 19 %. Крім цього, фірма платить податок з прибутку, податок з продажів, за оренду тощо. Виходить, що практично не залишається коштів на здійснення технологічного розвитку виробництва, на освоєння наукових досягнень і розробок, фінансування відділів, що працюють на ринок, і багато іншого.

Інколи підприємці ведуть подвійний облік: офіційно прибуток реєструється на мінімальному рівні, податки віднімаються невеликі, а фірма має кошти для прогресу. Але, така практика завдає шкоди всій економіці, оскільки знижуються податки зменшують величину державного бюджету, можуть

призвести до його дефіциту; спотворені дані також не можуть служити основою для планування та аналізу економічного розвитку.

Тіньова економіка має значний вплив на всі соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві. Фактично вона стала однією з органічних складових економічної системи, виконуючи певні системні функції: по-перше, частково вирішує низку поточних проблем, які легальні економічні відносини неспроможні вирішити; по-друге, входить у системну суперечність з інтересами довгострокового соціально-економічного розвитку, негативно впливаючи на нього у стратегічному вимірі.

Існує думка, що тіньова економіка, окрім загальновідомих негативних сторін, має позитивний соціальний аспект, особливо в перехідних умовах і під час кризи. Для багатьох верств населення неформальна економіка і тіньова зайнятість допомогли вирішити соціальні та економічні проблеми, забезпечивши їх робочими місцями і додатковими заробітками.

Таким чином, на сучасному етапі тіньова економіка відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку України, але як негативну так і позитивну за допустимого її рівня. Проте, реальний рівень тіньової економіки в Україні перевищує допустиме значення і становить загрозу національній безпеці держави. З огляду на це, Україні необхідно розробити чітку довгострокову програму з детінізації економіки.

Реалізація заходів щодо детінізації економіки не лише сприятиме формуванню повноцінного ринкового середовища, розвитку економіки, процесу демократизації суспільства загалом, а й забезпеченню відродження та ефективного розвитку вітчизняного підприємництва.

Плига А.О.
НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Бідність є однією з найгостріших соціально-економічних проблем сучасної України і світу. За визначенням, прийнятим Євросоюзом, бідними вважаються люди, чий ресурси (матеріальні, культурні та соціальні) настільки низькі, що вони виключаються з мінімального способу життя, прийнятого для країни проживання. Бідність прогресує, вона перетворилася на одну з глобальних економічних проблем і тому її дослідження набуває дедалі більшого значення.

Бідність негативно впливає не тільки на окрему людину, а й на суспільство, на економіку. Знижується сукупний попит, тим самим знижуючи рівень ВВП країни. Експерти ООН вважають, що більше ніж 2% населення України живе в багатовимірній бідності. За даними українських дослідників, мінімум 3% українців систематично недоїдають. Більшість українців в середньому витрачають на продукти харчування більше половини свого заробітку. За європейськими нормами забезпеченими вважають громадян, які витрачають на їжу менше 20% свого місячного бюджету. За результатами деяких